

Recomandări internaționale privind descentralizarea și accesul la serviciile de bază pentru toți

PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU AȘEZĂRI UMANE

Recomandări internaționale privind descentralizarea și accesul la serviciile de bază pentru toți

PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU AȘEZĂRI UMANE

Drept de autor © Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane (UN-HABITAT), 2009

RECOMANDĂRI INTERNAȚIONALE PRIVIND DESCENTRALIZAREA ȘI ACCESUL LA SERVICIILE DE BAZĂ PENTRU TOȚI

HS/096/11RO

ISBN: 978-92-1-132387-0

PRECIZĂRI LEGALE

Denumirile utilizate în prezenta publicație și specificarea materialelor nu reflectă expresia niciunei opinii a Secretariatului Organizației Națiunilor Unite cu privire la statutul juridic al vreunei țări, teritoriu, oraș sau regiuni sau autorităților acestora, ori cu privire la delimitarea frontierelor sau granițelor, ori cu privire la sistemul economic sau gradul de dezvoltare a acestora. Analiza, concluziile și recomandările efectuate nu reflectă în mod necesar opiniile Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane (UN-HABITAT), ale Consiliului de Administrație al UN-HABITAT sau Statelor Membre ale acestuia. Fragmente pot fi reproduse fără autorizație specială, cu condiția să fie indicată sursa.

PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU AȘEZĂRI UMANE

C.P. 30030, GPO, Nairobi, 00100, Kenya

Tel.: +254 (20) 762 3120,

Fax: +254 (20) 762 4266/4267/4264/3477/4060

E-mail: alain.kanyinda@unhabitat.org, infohabitat@unhabitat.org

www.unhabitat.org

TRADUS ÎN LIMBA ROMÂNĂ ȘI PUBLICAT DE CĂTRE

Programul Comun Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI)

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

EMBASSY OF SWEDEN

Chisinau

United Nations Entity for Gender Equality
and the Empowerment of Women

Empowered lives.
Resilient nations.

Programul Comun Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI) al Guvernului Republicii Moldova, al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și al Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), implementat cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei, funcționează pentru a face decentralizarea să fie responsabilă, nediscriminatorie, transparentă, iar dezvoltarea locală să fie participativă și să răspundă nevoilor celor mai vulnerabili.

CUVÎNT ÎNAINTE

Această broșură cuprinde două seturi de recomandări aprobate de către Consiliul de Administrație al UN-HABITAT, în 2007 și, respectiv, în 2009. Prin aprobarea acestor recomandări, statele membre ale Organizației Națiunilor Unite și-au asumat responsabilitatea de a promova descentralizarea și întărirea autorităților locale, cât și facilitarea accesului la serviciile de bază pentru toți.

Aceste recomandări au fost elaborate pentru a sprijini reformele politice și acțiunile legislative inițiate la nivel național în două domenii complementare ale mandatului UN-HABITAT. Ele au fost elaborate în cadrul unui proces interactiv desfășurat de-a lungul ultimului deceniu, cu participarea mai multor parteneri, inclusiv a agențiilor ONU și a guvernelor naționale și locale.

Procesul de elaborare a acestor recomandări s-a desfășurat în următoarele etape:

- (a) În iunie 1996 a avut loc Conferința Habitat II, în cadrul căreia guvernele au adoptat Agenda Habitat, aprobând principiul subsidiarității (paragraful 177). În cadrul celei de-a 19-a sesiuni din mai 2003, Consiliul de Administrație a reiterat faptul că principiul subsidiarității reprezintă elementul principal al procesului de descentralizare. Conform acestui principiu, responsabilitățile de ordin public revin autorităților publice alese care sunt cel mai aproape de cetățeni;
- (b) Între anii 1998-2000 a fost elaborat proiectul statutului auto-guvernării locale, prin care guvernelor li s-a propus un cadru internațional de reglementare a relațiilor politice, economice și juridice între autoritățile centrale și cele locale, precum și a drepturilor și responsabilităților acestora;
- (c) În 1999 a avut loc Campania Globală privind Guvernarea Urbană, care a promovat dialogul global în baza principiului unei bune guvernări urbane, care presupune nu doar respectarea principiului de subsidiaritate, ci și durabilitate, eficiență, echitate, transparență și responsabilitate, angajare civic și securitate;
- (d) În iunie 2001 a fost organizată o sesiune specială a Adunării Generale în vederea revizuirii și evaluării generale a implementării Agendei Habitat („Istanbul + 5”), în cadrul căreia s-a evidențiat rolul important ce revine autorităților locale și asociațiilor lor în implementarea Agendei Habitat; când s-au și făcut

recomandări pentru întărirea în continuare a capacităților acestora;

- (e) În 2002 a fost organizată prima sesiune a Forumului Urban Mondial, în cadrul căreia a avut loc o dezbateră pe tema descentralizării. Consiliul de Administrație a adoptat rezoluția 19/12 din mai 2003;
- (f) În perioada 26 august – 4 septembrie 2002, în paralel, au luat amploare discuțiile cu privire la accesul la serviciile de bază pentru toți în cadrul Summitului Mondial pentru Dezvoltare Durabilă, organizat în Johannesburg, Africa de Sud. Aceste dezbateri au continuat în cadrul celei de-a 12-a sesiuni a Comisiei Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă (CDD), în New York, SUA, între 14 – 30 aprilie 2004;
- (g) În aprilie 2005, Consiliul de Administrație al UN-HABITAT a adoptat rezoluția 20/5, care a luat în considerare propunerea de a elabora un set de coduri și recomandări cu privire la parteneriate și rolul diferiților actori prezenți la cea de-a 12-a sesiune a CDD. Această propunere a fost inclusă în documentul de lucru intitulat „Acces la serviciile de bază pentru toți: pentru o declarație internațională cu privire la relațiile de parteneriat”, elaborat de către Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane (UN-HABITAT) și Institutul Națiunilor Unite pentru Instruire și Cercetare (UNITAR) în baza consultărilor informale cu diferiți parteneri. Participanții la cea de-a doua sesiune a Forumului Urban Mondial, organizat în septembrie 2004, în Barcelona (Spania) au recomandat, de asemenea, ca problema accesului la serviciile de bază pentru toți să fie inclusă în agenda celei de-a 20-a sesiuni a Consiliului de Administrație.

Pentru a sprijini procesul de pregătire, au fost depuse eforturi considerabile prin formarea unui Grup de Experți în domeniul Descentralizării (AGRED), consolidarea Comitetului Consultativ al Autorităților Publice Locale al Națiunilor Unite (UNACLA) și formarea unui Grup de Experți în domeniul Accesului la Serviciile de Bază. Cele două seturi de recomandări prezentate aici reprezintă rezultatele finale ale acestor eforturi susținute la nivel internațional.

Această publicație subliniază coerența și complementaritatea între Recomandările privind descentralizarea și întărirea autorităților locale și Recomandările privind accesul la serviciile de bază. Ambele seturi de recomandări pot fi adaptate la situațiile specifice fiecărei țări.

Dr. Joan Clos,
Secretar general adjunct și
Director Executiv al UN-HABITAT

CUPRINS

RECOMANDĂRI INTERNAȚIONALE PRIVIND DESCENTRALIZAREA ȘI ÎNTĂRIREA AUTORITĂȚILOR LOCALE	5
I. OBIECTIVE	5
2. CONTEXT	5
3. PROCESUL DE PREGĂTIRE	6
A. GUVERNAREA ȘI DEMOCRAȚIA LA NIVEL LOCAL	7
1. DEMOCRAȚIA REPREZENTATIVĂ ȘI PARTICIPATIVĂ	7
2. FUNCȚIONARIILOR LOCALI ȘI EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR LOR	7
B. ATRIBUȚIILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR LOCALE	8
1. SUBSIDIARITATEA	8
2. ACȚIUNI PAS CU PAS	8
C. RELAȚIILE ADMINISTRATIVE ÎNTRE AUTORITĂȚILE LOCALE ȘI ALTE STRUCTURI ALE ADMINISTRAȚIEI	9
1. ACTIVITATE LEGISLATIVĂ	9
2. ABILITAREA	9
3. SUPRAVEGHEREA ȘI CONTROLUL	9
D. RESURSELE FINANCIARE ȘI CAPACITĂȚILE AUTORITĂȚILOR LOCALE	10
1. CAPACITĂȚILE ȘI RESURSELE UMANE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE	10
2. RESURSELE FINANCIARE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE	10
RECOMANDĂRI INTERNAȚIONALE PRIVIND ACCESUL LA SERVICIILE DE BAZĂ PENTRU TOȚI	13
1. OBIECTIVE	13
2. CONTEXT	13
3. PROCESUL DE PREGĂTIRE	14
A. GUVERNARE TRANSPARENTĂ, PARTICIPATIVĂ ȘI EFICACE	15
B. DESCENTRALIZAREA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR LOCALE	17
C. CREAREA CADRELOR INSTITUȚIONALE PENTRU RELAȚII DE PARTENERIAT	19
D. FINANȚARE DURABILĂ ȘI POLITICI AXATE PE POPULAȚIA SĂRACĂ	20
E. DURABILITATEA MEDIULUI	22
ANEXE	23
ANEXA 1 – REZOLUȚIA 21/3 RECOMANDĂRI PRIVIND DESCENTRALIZAREA ȘI ÎNTĂRIREA AUTORITĂȚILOR LOCALE	23
ANEXA 2 – REZOLUȚIA 22/8 RECOMANDĂRI PRIVIND ACCESUL LA SERVICIILE DE BAZĂ PENTRU TOȚI	24

RECOMANDĂRI INTERNAȚIONALE PRIVIND DESCENTRALIZAREA ȘI ÎNTĂRIREA AUTORITĂȚILOR LOCALE

I. OBIECTIVE

1. Recomandările internaționale privind descentralizarea și întărirea autorităților locale au fost aprobate de către Consiliul de Administrație al UN-HABITAT la 20 aprilie 2007¹, în calitate de instrument-cheie pentru promovarea bunei guvernări la toate nivelurile și întărirea autorităților locale. Ele vor servi drept catalizator pentru elaborarea politicilor și reformelor instituționale la nivel național, cu scopul de a stimula și de a abilita în continuare autoritățile locale, de a îmbunătăți guvernarea urbană și a atinge Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, cu privire la așezările umane.
2. Agenda Habitat, în paragraful 177, recunoaște faptul că dezvoltarea așezărilor umane durabile poate fi realizată „printr-o descentralizare reală a responsabilităților, a managementului politicilor, a autorității decizionale însoțită de resurse suficiente, inclusiv a autorității de colectare a veniturilor, către autoritățile locale, care sunt cele mai apropiate de cetățeni și sunt cei mai legitimi reprezentanți ai acestora”. De asemenea, în paragraful 180, Agenda recomandă guvernelor „să examineze și să adopte, după caz, politici publice și cadre normative ale altor state care au implementat cu succes descentralizarea”.
3. În ultimii ani, conceptele de autonomie locală sau auto-guvernare locală au fost utilizate pentru a reflecta, din perspectiva autorității locale, necesitatea larg recunoscută a descentralizării. Descentralizarea eficientă este privită astăzi ca un element de bună guvernare și o expresie a democrației și a unei administrații publice eficiente și eficiente. De asemenea, este recunoscut faptul că autoritățile locale alese, alături de cele naționale și regionale reprezintă participanți-cheie în guvernarea și administrarea democratică. Ele colaborează cu autoritățile naționale și regionale, dar au și domenii autonome de acțiune publică.

2. CONTEXT

4. Ca urmare a Conferinței Habitat II (1996), reprezentanții autorităților locale și naționale, în strânsă colaborare cu UN-HABITAT, au început un schimb de idei privind adoptarea unei „Carte Mondiale a Auto-guvernării Locale”, în scopul întăririi rolului autorităților locale în implementarea Agendei Habitat. Primul proiect al Cartei a fost supus dezbaterilor de către părțile interesate în cadrul unei serii de consultări regionale organizate între anii 1998 și 1999.
5. Ca urmare a acestor discuții, în anul 2001, Consiliul de Administrație a solicitat UN-HABITAT să-și intensifice eforturile în vederea realizării unui dialog internațional „cât mai deschis și mai participativ” privind descentralizarea, urmărindu-se atingerea unui consens între statele membre privind rolul politicilor de descentralizare în procesul de dezvoltare.
6. UN-HABITAT a realizat un studiu ale cărui concluzii, raportate în anul 2002, subliniau importanța unei descentralizări reale, în scopul îmbunătățirii guvernării locale, pentru sprijinirea implementării Agendei Habitat. Studiul a arătat că un număr de țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare au fost implicate în redefinirea relațiilor dintre diversele lor unități administrativ-teritoriale, cu privire la următoarele: transferarea sau eficientizarea funcțiilor, redefinirea atribuțiilor și autorității de luare a deciziilor și realocarea a resurselor. Fără nici o excepție, consecințele acestor schimbări au avut un impact important asupra rolurilor și responsabilităților economice și administrative în gestionarea problemelor sociale, economice și de mediu, la nivel local.
7. Astfel de constatări au servit drept punct de plecare pentru o serie de dezbateri în care au fost implicați experți și grupuri interesate, dând un nou impuls dialogului despre descentralizare.
8. Ca urmare a acestui raport, în Rezoluția 19/18 din 9 mai 2003, Consiliul de Administrație a chemat UN-HABITAT să „creeze o comisie consultativă multidisciplinară ad-hoc, având ca temă descentralizarea, cu

¹ Vezi rezoluția 21/3 în anexa 1.

participarea în aceeași măsură a țărilor dezvoltate, cât și a celor în curs de dezvoltare, cu scopul de a sprijini dialogul”. Ulterior a fost creat Grupul Consultativ de Experți privind Descentralizarea (AGRED), mandatat să ofere consultanță cu privire la dialogul internațional în domeniul descentralizării și să contribuie substanțial la formularea recomandărilor și documentarea bunelor practici în domeniul descentralizării și întăririi autorităților locale.

3. PROCESUL DE PREGĂTIRE

9. Întrunirea de inaugurare a AGRED a avut loc în Gatineau, Canada, în martie 2004, cu sprijinul Federației Municipalităților din Canada (FMC). În perioada 2004-2007, secretariatul UN-HABITAT, cu sprijinul membrilor AGRED, au desfășurat activități analitice intensive pentru a evalua nivelul descentralizării în întreaga lume. S-a urmărit astfel: (i) revizuirea instrumentelor juridice internaționale relevante, deja existente, care au drept scop consolidarea democrației locale², (ii) analiza legislației și regulamentelor și a altor prevederi naționale privind descentralizarea, precum și evaluarea experiențelor țărilor care implementează astfel de politici și a cadrelor legale ale acestora, și (iii) identificarea cazurilor de bune practici în dezvoltarea și implementarea legislațiilor și politicilor de descentralizare în întreaga lume. Pe lângă corespondența electronică regulată, necesară schimbului de informații și cunoștințe, Grupul de experți a organizat câteva întruniri importante.³
10. În cadrul celei de-a 20-a sesiuni din anul 2005, Consiliul de Administrație al UN-HABITAT a prezentat un raport amplu⁴, la care era anexat primul proiect al recomandărilor solicitate cu privire la descentralizare. Consiliul de Administrație a adoptat Rezoluția 20/18 cu scopul de a stabili un consens ulterior, invitând guvernele naționale să prezinte comentarii cu privire la recomandările propuse și să ajute la documentarea cazurilor de bune practici, în vederea încorporării lor într-un compendiu.
11. Rezoluția 20/18 a solicitat UN-HABITAT să revizuiască și să finalizeze proiectul recomandărilor în baza reacțiilor primite din partea guvernelor și să le prezinte din nou Consiliului de Administrație, în cadrul celei de-a 21-a sesiuni. În aceeași rezoluție, în baza

experienței Observatorului Urban Global (GUO), Consiliul de Administrație a solicitat UN-HABITAT să ofere asistență Organizației Mondiale a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite (UCLG), să dezvolte conceptul unui observator global care să estimeze, să monitorizeze și să evalueze nivelul descentralizării și a responsabilizării față de oameni la nivel local și guvernarea locală în lume, condiții de bază pentru atingerea obiectivelor Agendei Habitat.

12. Recomandările subliniază principiile fundamentale ale aspectelor democratice, constituționale/juridice și administrative ale guvernării locale, precum și ale descentralizării. În același timp, acestea trebuie să fie aplicate condițiilor specifice ale formei de organizare a fiecărui stat (federal, regionalizat sau unitar) și tradițiilor de stat (de exemplu, napoleonean, germanic sau anglo-saxon, cât și tradițiile întâlnite în Asia sau în lumea arabă). Din această cauză, ele nu oferă un model uniform și rigid, aplicabil tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite. Ele pot constitui obiectul unor adaptări naționale. Principalul lor obiectiv este, totuși, acordarea sprijinului și ghidarea reformei legislative unde este necesar și adecvat.
13. Aprobarea recomandărilor de către Consiliul de Administrație al UN-HABITAT, în aprilie 2007, a constituit un progres important, întrucât acestea reprezintă rezultatul a peste un deceniu de activități normative și de promovare, care a inclus consultări ample între statele membre și Organizația Națiunilor Unite, prin intermediul UN-HABITAT, lucrul cu autoritățile locale și implicarea unui mare număr de experți. Astfel, recomandările reprezintă rezultatul unui consens general între toți partenerii Agendei Habitat care au fost implicați în dezvoltarea acestora. Ele oferă comunității internaționale mijloace de implicare a statelor membre într-una dintre problemele-cheie ale Agendei Habitat și Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului – sprijinirea eforturilor de întărire a autorităților locale din întreaga lume.

² Cum ar fi Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (1966), Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice și Sociale (1966) și alte norme internaționale, cum ar fi Carta Europeană a Auto-guvernării Locale (1985), alte documente aprobate de către Consiliul Europei și instituțiile lui.

³ Barcelona (2004), Nairobi (2005), Vancouver (2006).

⁴ HSP/GC/20/7.

A. GUVERNAREA ȘI DEMOCRAȚIA LA NIVEL LOCAL

1. DEMOCRAȚIA REPREZENTATIVĂ ȘI PARTICIPATIVĂ

14. Descentralizarea politică la nivel local este un factor esențial al democratizării, al bunei guvernări și implicării cetățenilor; ea trebuie să îmbine în mod adecvat democrația reprezentativă și cea participativă.
15. Participarea prin incluziunea și abilitarea cetățenilor trebuie să constituie principiul-cheie în procesul de luare a deciziilor, de implementare și dezvoltare a acestora, la nivel local.
16. Autoritățile locale trebuie să identifice diferitele grupuri de interes din cadrul societății civile ca să se asigure că toți cetățenii sunt implicați în dezvoltarea continuă a comunităților și cartierelor proprii. Autoritățile locale trebuie să aibă dreptul de a stabili și de a dezvolta relații de parteneriat cu toți actorii societății civile, în special cu organizațiile neguvernamentale și cu organizațiile comunitare, cu sectorul privat și alte părți interesate.
17. În baza constituției și a legislației naționale, autoritățile locale trebuie să aibă dreptul de a defini formele adecvate de participare și de angajare civică a populației în procesul de luare a deciziilor și exercitare a funcției lor de conducere a comunității. Astfel, pot fi incluse prevederi speciale pentru reprezentarea categoriilor de populație care sunt vulnerabile din punct de vedere social și economic, a grupurilor etnice și de gen, precum și a altor minorități.
18. Principiul nediscriminării trebuie aplicat tuturor partenerilor, precum și în colaborarea dintre guvernele naționale și regionale, autoritățile locale și organizațiile societății civile.
19. Importanța participării cetățenilor la procesul de elaborare a politicilor va fi întărită, la toate nivelurile, acolo unde este posibil.
20. În scopul consolidării angajamentului civil, autoritățile locale se vor strădui să adopte forme noi de participare: consilii de cartier, consilii comunitare, e-democrația, bugetarea participativă, inițiativele civile și referendumurile, în măsura în care acestea sunt aplicabile în contextul lor specific.

21. Participarea femeilor și luarea în considerare a necesităților acestora va constitui principiul de bază prevăzut în toate inițiativele locale.
22. Va fi încurajată implicarea tinerilor în toate inițiativele locale care urmăresc dezvoltarea școlii în calitate de arenă comună importantă pentru participarea lor la procesul de învățare democratic și încurajarea asociațiilor de tineri; promovarea la nivel local a proiectelor de tipul „consiliul copiilor” și „consiliul tinerilor” care, pe lângă oportunitățile de dialog cu cei mai tineri membri ai societății, asigură educarea privind participarea cetățenească la nivel local.

2. FUNCȚIONARIII LOCALI ȘI EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR LOR

23. Politicienii și funcționarii autorităților locale își vor exercita în mod responsabil funcțiile care le revin față de cetățeni. Este imperios necesar ca în permanență să fie asigurat un grad înalt de transparență a activității desfășurate.
24. În timp ce funcția politică locală va fi privită ca un angajament pentru binele comun al societății, condițiile materiale și de remunerare ale politicianilor locali vor garanta siguranța și buna guvernare în exercitarea liberă a funcțiilor acestora.
25. Este necesară adoptarea unui cod al bunei conduite care solicită funcționarilor publici să demonstreze integritate în acțiunile desfășurate și să evite orice situație care poate conduce la un conflict de interese. Acest cod va fi făcut public.
26. Trebuie create mecanisme care să permită cetățenilor să întărească aplicarea acestui cod.
27. Înregistrările și informațiile trebuie păstrate și, în principiu, făcute publice, nu doar pentru a mări eficiența activității autorităților locale, ci și pentru a da cetățenilor posibilitatea de a se bucura de drepturile lor depline și de a li se asigura participarea la adoptarea deciziilor la nivel local.

B. ATRIBUȚIILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR LOCALE

1. SUBSIDIARITATEA

28. Principiul subsidiarității reprezintă elementul principal al procesului de descentralizare. În conformitate cu acest principiu, responsabilitățile publice trebuie să fie exercitate de autoritățile alese care sunt cele mai apropiate de cetățeni.
29. Este recunoscut faptul că în multe țări autoritățile locale depind de alte structuri ale administrației în desfășurarea acțiunilor importante cu privire la dezvoltarea socială, politică și economică, cum ar fi guvernele regionale sau naționale.
30. În multe domenii, atribuțiile vor fi divizate sau exercitate simultan de către diferite structuri ale administrației. Acest fapt nu trebuie să ducă la reducerea autonomiei locale sau să împiedice dezvoltarea autorităților locale, în calitate de parteneri deplin.
31. Autonomia locală are scopul de a permite autorităților locale să se dezvolte până la momentul în care vor deveni parteneri eficace în relația cu alte structuri ale administrației, putând astfel să contribuie pe deplin la procesele de dezvoltare.
32. Deciziile vor fi luate la nivelul corespunzător tipului deciziei în cauză: internațional, național, regional sau local.
33. Responsabilitățile naționale, regionale și locale vor fi diferențiate de către constituție sau legislație, cu scopul de a clarifica competențele (puterile) respective și de a garanta accesul la resursele necesare pentru ca instituțiile descentralizate să își poată exercita atribuțiile alocate lor.

2. ACȚIUNI PAS CU PAS

34. Sporirea numărului de funcții alocate autorităților locale va fi însoțită de măsuri de dezvoltare a capacității lor de a exercita aceste funcții.
35. Politica unei descentralizări eficace poate fi aplicată într-o manieră incrementală pentru a permite dezvoltarea adecvată a capacităților de lucru.
36. Acolo unde descentralizarea este o politică nouă, ea poate fi implementată la nivel experimental, iar lecțiile învățate pot fi aplicate pentru a consacra această politică în legislația națională.
37. Principiile naționale cu privire la descentralizare vor asigura posibilitatea guvernelor naționale sau regionale de a interveni în afacerile autorităților locale, doar în cazul în care autoritatea locală nu-și îndeplinește funcțiile definite.
38. Responsabilitatea de a justifica intervenția cade în sarcina guvernului național sau regional. Validitatea unei astfel de intervenții trebuie determinată de o instituție independentă.
39. În măsura în care este posibil, standardele privind prestarea serviciilor locale, stabilite la nivel național, vor lua în considerare principiul subsidiarității în procesul elaborării acestora, iar elaborarea lor se va face în urma consultării cu autoritățile locale și asociațiile lor.
40. Va fi promovată participarea autorităților locale la procesele de luare a deciziilor la nivel regional și național. Vor fi stabilite mecanismele abordărilor ascendente și descendente în prestarea serviciilor locale și naționale.

C. RELAȚIILE ADMINISTRATIVE ÎNTRE AUTORITĂȚILE LOCALE ȘI ALTE STRUCTURI ALE ADMINISTRAȚIEI

1. ACTIVITATE LEGISLATIVĂ

41. Autoritățile locale trebuie să fie recunoscute în legislația națională și, dacă este posibil, în constituție, în calitate de entități sub-naționale, autonome din punct de vedere juridic, având capacitatea de a contribui la planificarea și dezvoltarea națională.
42. Legislația națională și constituția (dacă este posibil) trebuie să determine modul de constituire a autorităților locale precum și domeniul lor de autoritate, natura atribuțiilor, a responsabilităților, obligațiilor și funcțiilor acestora.
43. Prevederile constituționale și legislative pentru organizațiile autorităților locale pot să difere în funcție de tipul statului – federal, regionalizat sau unitar.
44. Prevederile legislative și textele juridice trebuie să definească în mod clar rolurile și responsabilitățile autorităților locale, vizavi de structurile superioare ale administrației; doar rolurile și responsabilitățile care se situează în afara domeniului lor de acțiune și de competență vor fi atribuite altei autorități.
45. Autoritățile locale sunt responsabile pentru domeniile care vizează interesele cetățenilor locali, cu excepția domeniilor specificate de legislația națională, care precizează funcțiile ce nu țin de competența lor.

2. ABILITAREA

46. Autoritățile locale trebuie să-și exercite atribuțiile (inclusiv cele care le-au fost delegate de către autoritățile regionale și naționale) în mod liber, în limitele prevăzute de legislație. Aceste atribuții trebuie să fie depline și exclusive, să nu fie subminate, limitate sau stânjenite de către o altă autoritate, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.
47. Alte structuri ale administrației trebuie să consulte autoritățile locale și asociațiile lor când se află în procesul de elaborare sau de modificare a legislației care afectează autoritățile locale.

48. Autoritățile locale și instituțiile acestora trebuie să fie asistate de alte structuri ale administrației pentru a elabora politica locală și cadrele strategice în limita parametrilor stabiliți de politicile naționale.
49. Celelalte structuri ale administrației trebuie să susțină inițiativele de dezvoltare a unor instrumente sensibile, transparente și responsabile, necesare unei gestionări eficiente și eficiente la nivel local.

3. SUPRAVEGHEREA ȘI CONTROLUL

50. Supravegherea autorităților locale trebuie să fie exercitată doar în conformitate cu procedurile și cazurile prevăzute de constituție sau legislație.
51. Această supraveghere trebuie limitată la verificarea a posteriori a legalității acțiunilor autorităților locale și trebuie să respecte autonomia autorității locale.
52. Condițiile pentru suspendarea autorităților locale trebuie să fie specificate în legislație, dacă suspendarea este necesară. În cazul în care apare necesitatea suspendării sau dizolvării unui consiliu local sau a suspendării sau concedierii funcționarilor publici locali, acestea se vor face strict conform procedurilor legale.
53. După suspendarea sau dizolvarea consiliilor locale, sau după suspendarea sau concedierea funcționarilor publici locali, legea trebuie să prescrie reluarea funcțiilor lor într-o perioadă cât mai scurtă de timp.
54. Este necesară crearea unor organe independente, cum ar fi instanțele administrative, care să controleze aceste suspendări sau dizolvări de către structurile superioare ale administrației și către care să se poată face recurs.

D. RESURSELE FINANCIARE ȘI CAPACITĂȚILE AUTORITĂȚILOR LOCALE

1. CAPACITĂȚILE ȘI RESURSELE UMANE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE

55. Autoritățile locale trebuie să fie susținute de către alte structuri ale administrației, în dezvoltarea capacităților lor administrative, tehnice și manageriale și în crearea unor structuri care să fie sensibile, transparente și responsabile.
56. În limita posibilităților, autoritățile locale trebuie să aibă capacitatea de a-și stabili structurile administrative interne, de a le adapta la necesitățile locale și de a asigura o gestionare eficace.
57. Autoritățile locale trebuie să fie pe deplin responsabile pentru personalul lor. În gestionarea acestuia trebuie să existe standarde comune de calificare și statut.
58. Condițiile de angajare ale funcționarilor autorităților locale, după cum sunt definite de legislația națională, trebuie să permită recrutarea și păstrarea unui personal înalt calificat în baza celor mai bune performanțe, competențe și experiențe profesionale și a egalității de gen; de asemenea trebuie să excludă orice tip de discriminare în baza religiei, limbii sau etniei.
59. Angajaților autorităților locale trebuie să le fie oferite oportunități adecvate de instruire, remunerare, precum și perspective de progres în carieră, pentru a permite autorităților locale să atingă o performanță înaltă în prestarea serviciilor către cetățeni.
60. Oportunitățile de instruire trebuie să fie oferite sau susținute de către guvern, în colaborare cu autoritățile locale și asociațiile acestora.

2. RESURSELE FINANCIARE ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE

61. O descentralizare și autonomie locală eficace presupun o autonomie financiară corespunzătoare.
62. Resursele financiare ale autorităților locale trebuie să corespundă funcțiilor și responsabilităților specifice acestora; trebuie să asigure durabilitate și independență financiară. Orice transfer sau delegare a funcțiilor sau responsabilităților de către stat trebuie să fie însoțit de resurse financiare corespunzătoare și adecvate, de preferință garantate de constituție sau de legislația națională. Aceste resurse vor fi decise în urma unor consultări între structurile administrației implicate în proces, în baza unei evaluări obiective a costurilor.
63. În cazul în care guvernele centrale sau regionale delegă atribuții către autoritățile locale, acestora trebuie să li se garanteze resursele adecvate necesare pentru exercitarea acestor funcții, precum și discreție în adaptarea exercitării funcțiilor lor la condițiile și prioritățile locale.
64. Autoritățile locale trebuie să aibă acces la o mare varietate de resurse financiare pentru a-și putea exercita funcțiile și îndeplini responsabilitățile. Ele trebuie să aibă acces la resurse sau transferuri adecvate, pe care să le utilizeze în cadrul atribuțiilor ce le revin, de preferat în baza unor garanții constituționale și/sau naționale.
65. Un procent semnificativ al resurselor financiare ale autorităților locale trebuie să provină din impozite, taxe și tarife locale, pentru a acoperi costurile serviciilor prestate de acestea și pentru care au autoritatea să determine rata chiar și în cazul unei eventuale limitări fiscale sau coordonări prevăzute în legislație.

Recomandări internaționale privind descentralizarea și accesul la serviciile de bază pentru toți

66. Taxele pe care autoritățile locale au dreptul să le perceapă sau din care primesc o cotă garantată trebuie să fie proporționale cu funcțiile și necesitățile lor; natura lor trebuie să fie suficient de generală, dinamică și flexibilă, pentru ca acestea să poată face față responsabilităților care le revin.
67. Impozitele locale (de exemplu, impozitul pe teren) se recomandă să fie colectate de către autoritățile locale, asigurându-se că dețin capacități și mecanisme de supraveghere adecvate.
68. Durabilitatea financiară trebuie să fie asigurată prin intermediul unui sistem de echilibrare financiară atât pe verticală (între stat și autoritățile locale), cât și pe orizontală (între autoritățile locale). Acest lucru trebuie să aibă loc atunci când baza locală de impozitare este insuficientă sau inexistentă.
69. Legislația trebuie să garanteze participarea autorităților locale la stabilirea regulilor care guvernează repartizarea generală a resurselor redistribuite, inclusiv echilibrarea pe verticală și pe orizontală.
70. În măsura în care este posibil, alocațiile financiare care provin din partea guvernelor în favoarea autorităților locale trebuie să respecte prioritățile acestora din urmă și să nu fie repartizate pentru proiecte specifice. Acordarea granturilor nu trebuie să diminueze libertatea de bază a autorităților locale, aceea de a-și exercita discreția în elaborarea politicilor în cadrul propriei lor jurisdicții.
71. Condiționarea alocațiilor trebuie să se limiteze la cazurile în care este necesară stimularea implementării locale a politicilor naționale, în domenii precum protecția mediului, dezvoltare socială, sănătate și educație.
72. În cazul împrumuturilor pentru investiții de capital, în limitele recomandărilor și regulilor stabilite de către guverne și legislație, autoritățile locale trebuie să aibă acces la piețele naționale și internaționale de capital. Totuși, supravegherea și monitorizarea de stat pot fi necesare în cazul țărilor afectate de volatilitatea situației macroeconomice.
73. Împrumuturile autorităților locale nu trebuie să pună în pericol politicile fiscale menite să asigure stabilitatea financiară a guvernelor naționale.

RECOMANDĂRI INTERNAȚIONALE PRIVIND ACCESUL LA SERVICIILE DE BAZĂ PENTRU TOȚI

1. OBIECTIVE

1. Recomandările internaționale privind accesul la serviciile de bază pentru toți reprezintă un important pas înainte în agenda internațională, întrucât ele sunt elaborate pentru a răspunde provocărilor de orice fel, rămânând în același timp suficient de flexibile pentru a fi adaptate la situațiile specifice ale țărilor interesate în a le utiliza. Recomandările au fost aprobate de către Consiliul de Administrație al UN-HABITAT la 3 aprilie 2009⁵. Ele constituie un cadru larg de ghidare a reformelor politicilor naționale în acest important domeniu.
2. Pe lângă faptul că serviciile de bază, așa cum sunt ele definite în paragraful 84 al Agendei Habitat, contribuie la respectarea demnității umane, la asigurarea calității vieții și a unor mijloace durabile de trai, ele se află într-o strânsă legătură între ele și sunt de diferite tipuri. De exemplu, aprovizionarea cu apă și canalizarea, gestionarea deșeurilor, energia, transportul și comunicarea necesită o infrastructură puternică, în timp ce educația, sănătatea și securitatea publică implică costuri operaționale semnificative. În general, serviciile de bază reprezintă o precondiție pentru prestarea altor servicii și îmbunătățirea potențialului fiecărei persoane de a se angaja într-o activitate economică. În întreaga lume, serviciile de bază sunt disponibile în mod inegal și au un grad diferit de accesibilitate. Multe persoane, familii, comunități și chiar orașe și regiuni întregi continuă să nu aibă acces suficient la serviciile de bază. Indiferent de cauze, acest lucru înseamnă că oamenii săraci sunt lipsiți de posibilitatea de a duce o viață decentă și se confruntă cu dificultăți majore în încercarea îmbunătățirii situației lor.
3. Astfel, facilitarea accesului la serviciile de bază pentru toți reprezintă mijlocul-cheie pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. În plus, îmbunătățirea accesului contribuie la realizarea angajamentelor făcute la Summitul Pământului, Summitul Mondial pentru Dezvoltare Socială și Summitul Mondial pentru Dezvoltare Durabilă. Acesta este un obiectiv ambițios, care poate fi atins cu succes prin intermediul unui efort susținut și de durată.

2. CONTEXT

4. Rezoluția 22/8 a Consiliului de Administrație privind accesul la serviciile de bază pentru toți își are originea în Rezoluția 20/5, care a luat în considerare propunerea de a dezvolta un set de coduri și recomandări cu privire la stabilirea relațiilor de parteneriat și la rolul diferiților actori care au participat la cea de-a 20-a sesiune a Comisiei pentru Dezvoltare Durabilă. Această propunere a fost inclusă în documentul de lucru intitulat „Acces la serviciile de bază pentru toți: spre o declarație internațională cu privire la parteneriat”, care a fost elaborat de către Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane (UN-HABITAT) și Institutul Națiunilor Unite de Instruire și Cercetare (UNITAR), în urma consultărilor informale cu diferiți parteneri. Participanții la cea de-a doua sesiune a Forumului Urban Mondial, care a avut loc în septembrie 2004, în Barcelona (Spania), au declarat, de asemenea, că problema accesului la serviciile de bază pentru toți trebuie să fie inclusă în agenda celei de-a 20-a sesiuni a Consiliului de Administrație.
5. În calitate de etapă intermediară, Rezoluția 20/5 a solicitat Directorului Executiv ca, în cooperare cu alte agenții importante ale Organizației Națiunilor Unite, să identifice principiile de bază cu privire la accesul la serviciile de bază pentru toți, în cadrul contextului așezărilor umane durabile, principii care pot fi determinate din bunele practici privind politicile, normele și condițiile instituționale referitoare la prestarea serviciilor de bază pentru toți. Răspunsul secretariatului la această solicitare a constituit subiectul unui raport prezentat Consiliului de Administrație la cea de-a 21-a sesiune.
6. În Rezoluția 21/4, Consiliul de Administrație a adoptat principiile directoare și a solicitat secretariatului să elaboreze un proiect al recomandărilor privind accesul la serviciile de bază pentru toți. În rezoluție s-a menționat că secretariatul trebuie să consulte anumite agenții ale Organizației Națiunilor Unite și alte părți interesate în elaborarea recomandărilor, iar acestea trebuie să corespundă recomandărilor internaționale privind descentralizarea și întărirea autorităților locale și precum și principiilor directoare privind accesul la serviciile de bază.

⁵ Vezi decizia 22/8 în anexa 2.

3. PROCESUL DE PREGĂTIRE

7. În vederea mobilizării viitoarelor contribuții și perfectării conținutului recomandărilor, UN-HABITAT a creat un grup de experți, alcătuit inclusiv din reprezentanți ai altor agenții ale Organizației Națiunilor Unite, precum și ai Organizației Mondiale a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite. Experții desemnați au reprezentat toate tipurile de părți interesate de nivel internațional, național și local, implicate în prestarea serviciilor de bază: guverne centrale; autorități locale; prestatori publici și privați de servicii; organizații ale societății civile; agenții ale Organizației Națiunilor Unite; instituții financiare și organizații neguvernamentale.⁶
8. Pe lângă consultările regulate, grupul de experți a organizat trei întruniri: la Geneva, în noiembrie 2007 – pentru experții din Europa, Asia și America Latină; la Nairobi, în mai 2008, vizând în principal Africa și țările mai puțin dezvoltate; și în noiembrie 2008, în Nanjing (China) – pentru experți din întreaga lume. Proiectul inițial a fost revizuit la întrunirile de la Geneva și Nairobi, iar a doua versiune a proiectului de recomandări a fost discutată la întrunirea din Nanjing.
9. Rezoluția 21/4 a solicitat UN-HABITAT să elaboreze instrumente și indicatori. În cadrul întrunirii grupului de experți din Nanjing a fost prezentat un raport inițial privind indicatorii de măsurare atât ai accesului la serviciile de bază, cât și ai implementării recomandărilor privind accesul la serviciile de bază pentru toți. Discuțiile s-au axat pe rolul acestor indicatori, care ar putea reprezenta mai curând un instrument de evaluare a progresului la nivel național și local, decât un instrument de comparare a situațiilor dintre diverse țări.
10. În Rezoluția 22/8, Consiliul de Administrație invită guvernele să plaseze problema accesului la serviciile de bază pentru toți în centrul politicilor lor de dezvoltare națională, punând un accent deosebit pe eliminarea neajunsurilor cu care se confruntă grupurile sărace și marginalizate și pe întărirea cadrelor legislative și instituționale pentru a facilita parteneriatele la toate nivelurile, în conformitate cu recomandările primite. Consiliul de Administrație solicită, de asemenea, de la UN-HABITAT, să elaboreze instrumente de instruire și să asiste guvernele

interesate să adapteze recomandările la contextul lor național (acolo unde este cazul), iar mai apoi să elaboreze instrumente și indicatori, pentru a sprijini implementarea recomandărilor, într-un mod coordonat cu implementarea continuă a recomandărilor privind descentralizarea aprobate în 2007.

⁶ Reprezentanții următoarelor țări și organizații au participat la procesul de elaborare: Afganistan; Burkina Faso; China; Camerun; Columbia; Etiopia; Franța; India; Kenya; Mexic; Filipine; Senegal; Serbia; fosta Republică Iugoslavă Macedonia, Republica Unită Tanzania, Zambia, Organizația Mondială a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite, Citynet, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Organizația Internațională a Muncii, Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane, Institutul Națiunilor Unite pentru Instruire și Cercetare, Banca Mondială; Universitatea din Columbia, Institutul de Gestiune Delegată, Veolia Environnement; Acțiunea Mediul și Dezvoltarea în Lumea a Treia (Enda Tiers Monde).

A. GUVERNARE TRANSPARENTĂ, PARTICIPATIVĂ ȘI EFICACE

11. Principii⁷

- (a) *Guvernarea are o dimensiune dublă: politică și tehnică. Dimensiunea politică presupune participare, adoptarea deciziilor și conducere. Dimensiunea tehnică presupune evaluarea necesităților, planificare, negocierea contractelor, mecanisme de răspundere, monitorizare și evaluare a impactului. Ambele dimensiuni necesită transparență și o instruire adecvată a părților implicate. Politicile naționale și internaționale trebuie să promoveze o guvernare urbană adecvată, pentru a îmbunătăți accesul la serviciile de bază pentru toți.*
- (b) *Participarea beneficiarilor contribuie la prestarea serviciilor adaptate la necesitățile lor. Aceasta dă naștere unui anumit simț al responsabilității și al apartenenței, care încurajează utilizatorii să prețuiască infrastructura și să achite tarifele respective. Participarea grupurilor beneficiare trebuie să fie solicitată sistematic când este vorba de evaluarea necesităților, de planificare, luare a deciziilor, implementare și monitorizare.*

12. Toți actorii, guvernele centrale și regionale, autoritățile locale, organizațiile societății civile și prestatorii de servicii joacă un anumit rol și sunt responsabili în ce privește accesul la serviciile de bază pentru toți. Competența și resursele financiare ale fiecărui nivel al administrației publice și drepturile și obligațiile generale ale fiecărei părți interesate sunt instituite prin constituție, legislație sau reglementări. Mecanismele pentru promovarea consultărilor între părțile interesate relevante, monitorizarea conformității cu normele și regulile tehnice naționale și evaluarea performanței în prestarea serviciilor contribuie la respectarea, protecția și împlinirea drepturilor existente și îmbunătățirea gestionării și alocațiilor bugetare. Prin dezvoltarea capacităților și abilităților lor de a participa la consultări și negocieri, toate părțile interesate își vor îndeplini responsabilitățile într-un mod cât mai eficient.

13. *Guvernele naționale* trebuie să prezinte parlamentelor lor:

- (a) Hotărâri care atestă competența și responsabilitățile guvernelor centrale și regionale și ale autorităților locale, în conformitate cu recoman-

dările internaționale privind descentralizarea și împuternicirea autorităților locale, inclusiv cu principiul subsidiarității;⁸

- (b) Hotărâri care atestă drepturile și responsabilitățile organizațiilor societății civile și companiilor, în funcție de necesități.

14. Guvernele naționale și regionale, în colaborare cu autoritățile locale și asociațiile lor și alte părți interesate, trebuie:

- (a) să elaboreze politici integrate pentru prestarea serviciilor de bază, ținând cont de evaluarea strategică a impactului lor economic, de mediu, social și cu privire la nivelul de sărăcie;
- (b) să ia în considerație legăturile inter-sectoriale și inter-teritoriale între diferite servicii de bază;
- (c) să elaboreze standarde și reguli de bază pentru prestarea serviciilor locale pentru diverse categorii de așezări, orașe și municipalități;
- (d) să identifice grupurile vulnerabile, marginalizate și excluse și pe cele care nu au acces la serviciile de bază, precum și să elaboreze programe speciale pentru a le asigura accesul efectiv și nediscriminatoriu la serviciile de bază;
- (e) să abiliteze autoritățile locale în vederea planificării și prestării serviciilor în colaborare cu toate părțile interesate;
- (f) să informeze toate părțile interesate despre politicile naționale și normele, standardele și convențiile internaționale cu privire la acordarea și accesul la serviciile de bază.

15. *Guvernele naționale și regionale* trebuie:

- (a) să respecte dreptul tuturor părților interesate (al liderilor tradiționali și comunitari și al grupurilor marginalizate și excluse), de a obține informații utile privind problemele și deciziile care îi afectează în mod direct și de a participa efectiv la procesele de luare a deciziilor;
- (b) să asigure implicarea autorităților locale în democrația participativă la nivel local;
- (c) să organizeze consultări cvadripartite regulate, cu autoritățile locale, organizațiile societății civile și prestatorii de servicii, privind politicile referitoare la accesul la serviciile de bază, urmărind dezvoltarea unei culturi a dialogului.

⁷ Principiile (cursiv) au fost aprobate de către Consiliul de Administrație în Rezoluția 21/4.

⁸ Precum este descris în recomandările privind descentralizarea și întărirea autorităților locale. Vezi nota 2, de subsol.

16. *Guvernele naționale și regionale* trebuie:

- (a) să elaboreze indicatori pentru monitorizarea și evaluarea prestării serviciilor la nivel național și regional;
- (b) să elaboreze un cadru de răspundere pentru prestarea serviciilor de bază, care ar include un sistem efectiv de reglementare și de sancționare în cazul neîndeplinirii obligațiilor din partea prestatorilor de servicii;
- (c) să monitorizeze managementul performanței prestatorilor de servicii și autorităților locale, ca punct de plecare pentru programele de asistență tehnică, dezvoltare a capacităților sau pentru acțiuni corective;
- (d) să elaboreze un cadru legal anti-corupție și să întreprindă acțiuni stricte și oportune pentru abordarea cazurilor de corupție, inclusiv prin pedeapsă penală, în caz de necesitate;
- (e) să asigure, în colaborare cu autoritățile locale, elaborarea unor programe eficiente de acordare a asistenței juridice, în vederea asigurării unui acces egal la justiție și compensații efective, pentru grupurile sărace, marginalizate și alte grupuri vulnerabile.

17. *Guvernele naționale și regionale* trebuie:

- (a) să elaboreze mecanisme de dezvoltare a capacității personalului, în vederea informării efective a acestora cu privire la Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului și angajamentele asumate la Summitul Pământului, Conferința Habitat II, Summitul Mondial pentru Dezvoltarea Socială și Summitul Mondial pentru Dezvoltare Durabilă și să-i determine să elaboreze mecanisme pentru consultări cu partenerii nestatali, inclusiv cu beneficiarii;
- (b) să susțină programe de dezvoltare a capacităților, la nivel local;
- (c) să ofere oportunități de instruire organizațiilor societății civile.

18. *Autoritățile locale, în colaborare cu prestatorii de servicii și organizațiile reprezentative ale societății civile, trebuie:*

- (a) să creeze o bază de date cu privire la disponibilitatea și calitatea serviciilor existente și un inventar al necesităților, ținând cont de circumstanțele specifice ale grupurilor vulnerabile, marginalizate și, respectiv, excluse;
- (b) având în vedere baza de date menționată în subparagraful (a), să elaboreze planuri urbanistice și regulamente în vederea unei dezvoltări urbane viitoare și extinderea serviciilor în conformitate cu planificarea regională și națională și cu normele naționale și internaționale, urmă-

rindu-se în principal accesul durabil al persoanelor sărace la serviciile de bază;

- (c) să adopte anual obiective cantitative și calitative și standarde locale pentru servicii;
- (d) să elaboreze sau să aplice seturile existente de indicatori, la nivel local.

19. *Autoritățile locale* trebuie:

- (a) să promoveze implicarea civică prin intermediul instruirii și conștientizării consumatorilor, instituției de ombudsman, audieri publice și planificare participativă;
- (b) să asigure accesul tuturor părților interesate la toate informațiile care au relevanță la problemele de interes public. Informațiile trebuie să fie transmise în limba celor care le accesează și difuzate prin mijloace înțelese de aceștia. De asemenea, trebuie să asigure crearea unor căi de comunicare efective, pentru ca vocile acestora să se facă auzite;
- (c) în colaborare cu comunitățile afectate, să elaboreze proiecte care vizează grupurile sărace, vulnerabile, marginalizate și excluse;
- (d) să recunoască, atunci când este necesar, valoarea gestionării comunitare a serviciilor de bază la nivel de cartier și, respectiv, la nivel de sat, precum și a activității întreprinderilor și comunităților mici, inclusiv inițiativele de auto-ajutorare (ca instrument de auto-abilitare). Să le îndemne pe toate acestea să presteze servicii de bază la nivel local, în special pentru grupurile sărace și vulnerabile;
- (e) să mobilizeze cunoștințele și abilitățile comunităților locale pentru implementarea și gestionarea proiectelor. Aceste acțiuni presupun consultări cu toate sectoarele comunității, inclusiv cu liderii tradiționali, ale căror opinii trebuie analizate detaliat în procesul planificării și implementării proiectelor, în special în zonele rurale.

20. *Autoritățile locale* trebuie:

- (a) să monitorizeze și să adapteze programele în funcție de reacțiile sistematice și oportune primite din partea beneficiarilor și prestatorilor de servicii;
- (b) să evalueze impactul politicilor și al investițiilor, în special asupra grupurilor sărace și vulnerabile;
- (c) să asigure respectarea contractelor de către prestatorii de servicii.

21. *Autoritățile locale* trebuie să profite de facilitățile de dezvoltare a capacităților disponibile la nivel național și internațional, pentru a-și îndeplini în totalitate responsabilitățile. *Autoritățile locale și personalul acestora* necesită capacități adecvate pentru a înțelege

drepturile și standardele internaționale existente cu privire la prestarea serviciilor și pentru a elabora planuri urbanistice și de dezvoltare social-economică, să supravegheze studiile de fezabilitate a proiectului, să organizeze consultări cu organizațiile societății civile și reprezentanții comunităților, să selecteze cei mai potriviți parteneri, să elaboreze și să monitorizeze contractele, să pregătească bugetele, să mobilizeze resursele, să evalueze planurile de finanțare pe termen lung și împrumuturile pe piețele naționale și internaționale, acolo unde este necesar.

22. *Organizațiile societății civile* trebuie:

- (a) să reprezinte populația, în special grupurile sărace și vulnerabile, în dialogul public cu privire la prestarea serviciilor;
- (b) să contribuie la elaborarea programelor și planificarea financiară;
- (c) să acorde asistență guvernelor și autorităților locale în identificarea priorităților și determinarea standardelor minim acceptabile ale serviciilor;
- (d) să-și exercite dreptul de a fi consultate, în conformitate cu cadrul legislativ existent sau cu acordurile internaționale.

23. *Organizațiile societății civile* trebuie:

- (a) să contribuie în mod constructiv la monitorizarea prestării serviciilor de către instituțiile centrale, autoritățile locale și prestatorii de servicii;

- (b) să dea dovadă de vigilență în procesul de prestare a serviciilor;
- (c) să denunțe practicile de corupție prin intermediul instanțelor de judecată și să acorde asistență victimelor corupției și încălcării drepturilor omului;
- (d) să asigure accesul persoanelor la informațiile relevante cu privire la accesul la serviciile de bază și dreptul acestora de a lua parte la procesul de adoptare a deciziilor;
- (e) să favorizeze parteneriatele public-privat-comunitar.

24. *Organizațiile societății civile* trebuie să-și consolideze capacitatea de a însuși cunoștințele și competențele necesare îndeplinirii sarcinilor menționate mai sus.

25. *Prestatorii de servicii* trebuie:

- (a) să îndeplinească prevederile contractuale în conformitate cu instrucțiunile autorităților, legislația națională și internațională și principiile unei munci decente;
- (b) să participe la procesele de planificare, de luare a deciziilor, de monitorizare și consolidare a capacităților, când sunt invitați;
- (c) să se supună unui proces de audit transparent și să elaboreze mecanisme de răspundere cu privire la prestarea serviciilor.

B. DESCENTRALIZAREA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR LOCALE

26. *Principiu:*

Autoritățile locale sunt capabile să evalueze necesitățile utilizatorilor privind serviciile de bază (inclusiv prin intermediul organizațiilor neguvernamentale și al comunităților), să definească prioritățile, să întrunească părțile interesate și să aleagă cele mai eficiente modalități de prestare a serviciilor. Rolul și responsabilitățile lor trebuie să fie consfințite în legislație și regulamente. De asemenea, lor trebuie să li se asigure acces la resurse financiare și tehnice adecvate.

27. Politicile naționale vin în întâmpinarea necesităților comunității la nivel local. Acest lucru justifică responsabilizarea amplă a autorităților locale, în ce privește prestarea serviciilor de bază și, în același timp, asigurarea mijloacelor de asumare a acestor responsabilități. În cadrul limitelor impuse de către

legislația națională, în conformitate cu principiul subsidiarității, autoritățile locale trebuie să aibă discreție deplină în exercitarea și finanțarea propriilor inițiative cu privire la orice problemă care nu este exclusă în mod explicit din lista competențelor lor sau care nu a fost atribuită altcuiva de către autoritățile centrale.

28. *Guvernele naționale și regionale* trebuie:

- (a) să transfere autorităților publice locale responsabilități clare și ample pentru acordarea și prestarea serviciilor de bază, în baza unei legislații care să faciliteze acest scop;
- (b) să asigure transferuri bugetare predictibile către autoritățile locale pentru a le permite prestarea serviciilor de bază care le-au fost atribuite;

- (c) să permită autorităților locale să aibă acces și să monitorizeze resursele financiare corespunzătoare responsabilităților ce le revin, inclusiv impozitul pe venit și pe teren, tarifele, donațiile, granturile și, într-un cadru adecvat, creditele;
 - (d) să elaboreze, în consens cu autoritățile locale, un sistem normativ eficace care să permită acestora monitorizarea independentă, participarea publică autentică și aplicarea sancțiunilor în cazul neîndeplinirii sarcinilor.
29. *Guvernele naționale* trebuie să determine condițiile și criteriile în baza cărora autoritățile locale sunt autorizate să solicite împrumuturi și să emită obligațiuni pe piața financiară națională pentru a finanța infrastructura serviciilor de bază. Este necesar ca acestea:
- (a) să elaboreze un cadru național care oferă îndrumare în vederea obținerii de către autoritățile locale a unor împrumuturi cu dobânzi rezonabile, implicit în cazurile când statul subîmprumută credite obținute de el pe plan internațional;
 - (b) să creeze facilități financiare accesibile autorităților locale, în cazul în care piețele naționale de capital sunt insuficiente, și să faciliteze evoluția piețelor financiare;
 - (c) să elaboreze un cadru normativ care stabilește responsabilitățile creditorilor și ale debitorilor;
 - (d) să elaboreze prevederi pentru cazuri de faliment care garantează continuitatea serviciilor prestate beneficiarilor în aceste cazuri;
 - (e) să monitorizeze datoriile autorităților locale pentru a menține stabilitatea macroeconomică națională.
30. *Guvernele naționale* trebuie:
- (a) să autorizeze autoritățile locale să beneficieze de transferuri din partea unor guverne străine sau altor autorități locale, în cadrul unei colaborări descentralizate, și să primească în mod direct resurse financiare de la instituții financiare internaționale sau bilaterale pentru dezvoltarea serviciilor de bază;
 - (b) acolo unde este cazul, să autorizeze acele autorități locale care posedă capacitățile necesare să obțină împrumuturi directe sau să emită obligațiuni pe piețele internaționale și să acceseze facilitățile de împrumut oferite de Corporația Financiară Internațională a Băncii Mondiale sau chiar de alte surse.
31. *Guvernele naționale*, cu implicarea guvernelor regionale și autorităților locale, trebuie să promoveze, prin intermediul parteneriatelor financiare, accesul egal la capital și repartizarea echitabilă a costurilor între teritoriile sărace și cele bogate, pentru serviciile care solicită investiții mari sau costuri operaționale semnificative.
32. *Autoritățile locale* trebuie să stabilească:
- (a) sisteme fiscale echitabile;
 - (b) prevederi relevante de constrângere în vederea colectării veniturilor;
 - (c) tarife și mecanisme de monitorizare.
33. În scopul îmbunătățirii bonității lor, autoritățile locale trebuie:
- (a) să asigure un proces de guvernare participativă și, prin intermediul consultărilor specifice, să se asigure că oamenii sprijină proiectele pentru care sunt solicitate împrumuturile;
 - (b) să întărească prestarea serviciilor, să genereze numerar din tarifele pentru serviciile existente și să depună eforturi pentru recuperarea resurselor care li se cuvin în mod legitim;
 - (c) să adopte practici contabile sănătoase;
 - (d) să-și evalueze propria situație financiară (mijloace suficiente în conturi, nivelul datoriilor și durabilitatea bugetară viitoare, riscurile asociate cu piețele valutare, inflația asociată cu ratele dobânzilor) și performanța fiscală;
 - (e) să realizeze și să actualizeze periodic inventarul activelor fizice care ar putea fi utilizate ca garanție;
 - (f) să utilizeze împrumuturile doar pentru a finanța investiții, și nu pentru operațiuni curente sau pentru restructurarea datoriilor;
 - (g) să asigure responsabilizarea prestatorilor și transparența serviciilor (audite externe, rapoarte financiare) pentru a permite controlul potențialelor împrumuturi excesive.

C. CREAREA CADRELOR INSTITUȚIONALE PENTRU RELAȚII DE PARTENERIAT

34. *Principiu:*
Deoarece guvernele naționale, autoritățile locale, prestatorii publici sau privați de servicii și organizațiile societății civile poartă răspunderea pentru prestarea serviciilor de bază pentru toți, apare necesitatea negocierilor și formalizarea parteneriatelor între ele, ținând cont de responsabilitățile și de interesele fiecăruia în parte. Prin urmare, relațiile de parteneriat trebuie să fie încurajate și facilitate prin intermediul unui cadru legislativ și normativ corespunzător, inclusiv contracte orientate spre rezultate și mecanisme clare de monitorizare.
35. Pe lângă colaborările ocazionale între diferite părți interesate, parteneriatele formale și informale contribuie la dezvoltarea unor eforturi comune durabile pentru prestarea unor servicii de bază accesibile, acceptabile și de calitate, la prețuri accesibile, în condiții economice sănătoase.
36. *Guvernele naționale și regionale și autoritățile locale, la nivelurile respective, trebuie:*
- (a) să construiască, să promoveze și să facă publice parteneriatele care asigură controlul public necesar și protecția intereselor publice, într-un mod formal, transparent și responsabil;
 - (b) să elaboreze mecanisme de monitorizare și de soluționare a litigiilor.
37. *Guvernele naționale trebuie:*
- (a) să permită autorităților locale să dezvolte parteneriate cu prestatorii de servicii, să încheie contracte cu întreprinderile naționale sau internaționale (mici sau mari) și să implice organizațiile societății civile;
 - (b) să stabilească, în colaborare cu autoritățile locale, reguli și standarde clare cu privire la diferite modele de participare a prestatorilor publici și privați de servicii, cum ar fi contracte de prestare de servicii, contracte de închiriere, contracte de concesiune, contracte de concesiune COT (construcție, operare, transfer), contracte de asociere, contracte multi-utilitare, etc.;
 - (c) să ofere posibilitatea de revizuire a clauzelor, în cazul unor dificultăți neprevăzute, și să asigure accesul la justiție, în cazul apariției litigiilor;
 - (d) să elaboreze un cadru normativ clar și transparent pentru selectarea prestatorilor de servicii;
 - (e) să elaboreze un sistem național de supraveghere pentru acordarea contractelor și asistența necesară autorităților locale în negocierea contractelor locale, atunci când este cazul;
 - (f) să creeze un cadru legal delimitat pentru delegare sau privatizare, în calitate de sistem normativ, inclusiv monitorizare independentă, participare și aplicare a sancțiunilor, în caz de nerespectare a clauzelor.
38. *Guvernele naționale trebuie:*
- (a) să recunoască drepturile autorităților locale de a modifica deciziile contractuale, cu condiția ca părțile contractante afectate să fie compensate în mod corespunzător;
 - (b) să instituie proceduri specifice în caz de faliment sau de insolvență, care să prevină întreruperea serviciilor;
 - (c) să asigure accesul la justiție pentru persoane și comunități, pentru autoritățile locale, prestatorii de servicii și organizațiile societății civile, astfel încât conflictele contractuale care nu au fost ameliorate prin mecanisme de soluționare a litigiilor să fie rezolvate prin intermediul sistemului judiciar, în mod transparent;
 - (d) să recunoască dreptul prestatorilor de servicii de a avea acces la despăgubiri adecvate și adaptate în timp, în cazul unor modificări legislative (în special legate de terenuri, proprietate sau durata contractului).
39. *Guvernele naționale și regionale sau autoritățile locale, în funcție de cadrul aplicabil de descentralizare, trebuie:*
- (a) să determine cel mai bun mod de prestare a serviciilor prin: examinarea comparativă a ratelor de rentabilitate, calitatea serviciilor prestate, impactul social și asupra drepturilor omului, protecția mediului și durabilitate;
 - (b) să decidă dacă în calitate de prestator public va păstra, parțial sau total, sistemul de producere și livrare, sau dacă va încheia contracte în baza unui inventar precis de anexe, care să indice obligațiile părților contractante și timpul acordat, în conformitate cu normele și procedurile naționale de selectare a partenerilor;
 - (c) să stabilească mecanisme de soluționare a litigiilor în interes public;

- (d) să stabilească norme și obiective pentru întreprinderile selectate, în caz de privatizare și să monitorizeze implementarea acestora, în colaborare cu organizațiile societății civile.
40. *Autoritățile locale* ar trebui să dezvolte parteneriate intermunicipale ori de câte ori consideră că prin aceasta ar eficientiza producerea, prestarea și gestionarea serviciilor de bază.
41. *Prestatorii de servicii* trebuie să îndeplinească obligațiile contractuale în mod eficient, în timp util și în conformitate cu normele și obiectivele existente; să livreze servicii de calitate populației și să solicite sistematic și în timp util reacții din partea beneficiarilor serviciilor, în conformitate cu bunele practici de administrare publică sau bunele practici de afaceri, atunci când este implicat sectorul privat.

D. FINANȚARE DURABILĂ ȘI POLITICI AXATE PE POPULAȚIA SĂRACĂ

42. *Principii:*
- (a) *Autoritățile centrale și locale, organizațiile societății civile și prestatorii de servicii* își asumă responsabilitățile pentru a îmbunătăți accesul la serviciile de bază pentru săraci. Politicile care vizează populația săracă trebuie să cuprindă măsuri afirmative, intervenții direcționate spre grupurile cele mai vulnerabile, campanii de conștientizare, tarife și subvenții speciale și un cadru legal de abilitare.
- (b) Tarifele pentru serviciile de bază trebuie să asigure recuperarea adecvată a costurilor, dar în același timp, să fie accesibile pentru toți. Pentru a asigura accesibilitatea serviciilor pentru persoanele sărace, sunt necesare măsuri afirmative de finanțare și granturi, precum și credite preferențiale provenite din surse naționale și internaționale.
43. La nivel național, regional și local, politicienii trebuie să combine politicile de finanțare durabilă cu cele care vizează populația săracă. Politicile specifice, strategiile și practicile care se impun trebuie să fie fezabile din punct de vedere fiscal și accesibile persoanelor social-vulnerabile și celor sărace. Pentru implementarea măsurilor menționate este nevoie de tarife și finanțări bine concepute.
44. *Guvernele și autoritățile locale*, la nivelurile respective, trebuie:
- (a) să studieze profilurile așezărilor informale și ale celor cu venituri scăzute și să realizeze anchete sociale și economice cu privire la situația oamenilor săraci, la aspirațiile și prioritățile lor, cu scopul de a identifica potențialii beneficiari ai politicilor care vizează populația săracă. Acest lucru trebuie realizat în colaborare cu organizațiile reprezentative și legitime ale societății civile, cu liderii comunităților și cu grupurile de femei și de tineri, depunând eforturi deosebite pentru a ajunge la grupurile excluse din punct de vedere social, care duc lipsă de reprezentanți și sunt mai puțin capabili să participe efectiv la consultările publice. De asemenea, comunitățile afectate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la procesele de luare a deciziilor cu privire la prestarea serviciilor de bază;
- (b) să asigure coordonarea între jurisdicții și acțiuni stabilite de comun acord și să dezvolte planuri regionale și locale pentru a asigura integrarea așezărilor cu venituri scăzute în planurile de dezvoltare a infrastructurii;
- (c) să elaboreze cadre adecvate pentru finanțarea și susținerea programelor integrate de dezvoltare a cartierelor sărace, cu privire la: asigurarea accesului nediscriminatoriu la serviciile de bază, asigurarea securității posesiei și favorizarea dezvoltării locale;
- (d) să discute cu toți partenerii relevanți modul de prestare a serviciilor pentru așezările informale, fie ele situate pe terenuri improprii, private, sau sensibile din punct de vedere ecologic;
- (e) să încurajeze mecanisme de microcreditare pentru a facilita investițiile comunitare în infrastructura de bază.
45. *Guvernele și autoritățile locale*, la nivelurile respective, trebuie:

Recomandări internaționale privind descentralizarea și accesul la serviciile de bază pentru toți

- (a) să negocieze tarife cu prestatorii de servicii care să permită atât operarea stabilă a afacerilor, cât și accesibilitatea serviciilor pentru toți. Pentru cei săraci, accesul la aceste servicii ar putea însemna ca o anumită cantitate de servicii să le fie furnizată gratuit, să existe subvenții încrucișate între consumatori sau între diferite servicii și, eventual, să le fie acordate anumite subvenții. Afacerile stabile presupun, în baza tarifelor percepute, posibilitatea de acoperire a costurilor de operare și de întreținere, iar în cazul prestatorilor privați, un profit rezonabil;
 - (b) în funcție de tipul serviciului și de circumstanțele înregistrate, să analizeze dacă se impune promovarea recuperării totale a costurilor, ceea ce ar permite prestatorilor de servicii să obțină o anumită autonomie financiară pentru necesități operaționale și investiționale (de exemplu, operări fără pierderi) sau acoperirea oricăror lacune financiare folosind resurse publice, în ambele cazuri fiind asigurat accesul persoanelor sărace la serviciile de bază.
46. *Guvernele și autoritățile locale*, la nivelurile respective, trebuie:
- (a) să stabilească condiții pentru colectarea efectivă a impozitelor și tarifelor pentru servicii, deosebind clienții care aleg să nu-și plătească facturile de cei care nu au posibilitatea să plătească;
 - (b) să monitorizeze tarifele în cazul monopolurilor.
47. Pentru a construi un oraș compact, folosind cât mai eficient spațiul disponibil, reducând astfel costurile pentru infrastructură, și pentru a asigura securitatea posesiunii terenurilor și un acces mai facil al persoanelor sărace la serviciile de bază pentru toți, *autoritățile locale* trebuie:
- (a) să elaboreze planuri strategice în baza abordării holistice a orașului, să reglementeze și să monitorizeze extinderea urbană prin intermediul regulamentelor privind densitatea populației și piața terenurilor și politicilor de gestionare publică, care să faciliteze accesul la mediul urban unde sunt concentrate locurile de muncă;
 - (b) să proiecteze amplasarea noilor așezări, anticipând dezvoltarea urbană în viitor;
 - (c) să mobilizeze locuitorii cartierelor sărace, precum și alți parteneri locali interesați, în procesul de implementare a planurilor.
48. *Autoritățile locale și prestatorii de servicii*, pentru a asigura accesul tuturor la serviciile de bază, trebuie:
- (a) să acorde prioritate accesului întregii populații, în loc de a presta servicii de calitate superioară doar pentru o minoritate, și să adapteze tehnologiile și modurile de prestare a serviciilor la necesitățile și capacitățile de plată ale populației;
 - (b) să negocieze standarde alternative pentru servicii (acolo unde este cazul) și să sporească treptat nivelul și standardele acestora, având în vedere că anumite obligații, cum ar fi nediscriminarea, trebuie să fie respectate cu strictețe încă de la început.
49. *Organizațiile societății civile* trebuie:
- (a) să le reamintească autorităților centrale și locale, angajamentele făcute;
 - (b) să contribuie la prestarea serviciilor de bază pentru cei săraci;
 - (c) să sporească gradul de conștientizare a potențialelor beneficiari, cu privire la drepturile și obligațiile lor.
50. *Prestatorii de servicii* trebuie:
- (a) să intensifice, cu bună credință, eforturile de a angaja lucrători locali și de a dezvolta capacitățile acestora;
 - (b) să se conformeze normelor și standardelor cu privire la condițiile de muncă;
 - (c) să-și conștientizeze responsabilitatea corporativă față de comunitățile în care funcționează și să promoveze servicii medicale, educaționale sau sociale în comunitățile respective.

E. DURABILITATEA MEDIULUI

51. *Principiu:*

În cazul în care procesul rămâne neschimbat, epuizarea resurselor naturale și creșterea poluării va face imposibilă prestarea serviciilor de bază pentru toți. Autoritățile centrale și locale, prestatorii de servicii și organizațiile societății civile își repartizează responsabilitățile pentru a face producătorii și utilizatorii să fie conștienți de această problemă și pentru a promova metode și tehnici de gestionare care economisesc resursele naturale limitate și previn deteriorarea viitoare a mediului.

52. *Guvernele naționale* trebuie să evalueze noile provocări în prestarea serviciilor de bază și care sunt determinate de schimbările climatice, mai ales modul în care acestea afectează persoanele cele mai sărace, vulnerabile și marginalizate. Efectele schimbărilor climatice vor fi diverse, în funcție de zone, și vor înregistra perioade de secetă mai îndelungate și mai intense, precipitații mai abundente și o variabilitate crescută a precipitațiilor, inundații în teritoriu și creșterea nivelului apelor mării, cicloane tropicale mai intense, deficit de apă, salinizarea apelor subterane și poluarea provocată de apele menajere, instabilitatea culturilor și grave probleme de sănătate. Toate părțile interesate vor trebui să-și unească forțele pentru a face față acestor provocări.

53. *Autoritățile centrale și locale, prestatorii de servicii și organizațiile societății civile* trebuie să promoveze optimizarea și gestionarea cererii în rândul gospodăriilor și al altor utilizatori de servicii, prin sporirea nivelului de conștientizare, în special în rândul femeilor și al tinerilor, cu privire la necesitatea adoptării unor modele de consum durabil.

54. *Guvernele naționale* trebuie:

- (a) să elaboreze standarde și regulamente generale pentru protecția resurselor naturale și a ecosistemelor și gestionarea durabilă a acestora, aplicabile tuturor proceselor de producere și prestare a serviciilor;
- (b) să elaboreze standarde și regulamente specifice în sectoarele sensibile, cum ar fi apa și canalizarea, gestionarea deșeurilor, energia și transportul;
- (c) să asigure implementarea corectă a standardelor.

55. *Guvernele naționale și regionale și autoritățile locale* trebuie:

- (a) să promoveze în mod sistematic măsuri de atenuare și adaptare care se impun pentru a diminua efectele multiple ale schimbărilor climatice;
- (b) să se pregătească în vederea prestării serviciilor de bază pentru persoanele strămutate ca urmare a inundațiilor, a secetei, a dezvoltării unor proiecte importante, a fluxurilor migratoare și deplasărilor cauzate de război în statele vecine.

56. *Guvernele naționale și regionale și autoritățile locale, în contractele lor cu prestatorii de servicii, trebuie:*

- (a) să includă prevederi de asigurare a gestionării durabile a resurselor naturale și a ecosistemelor, precum și practici privind protecția sănătății și asigurarea unor condiții decente de muncă;
- (b) să considere nivelul emisiilor dioxidului de carbon drept un criteriu de măsurare a poluării urbane și să-și asume răspunderea pentru îmbunătățirea acestuia;
- (c) să promoveze tehnologii și abordări care facilitează reciclarea și reutilizarea deșeurilor.

57. *Autoritățile locale, în procesul de elaborare a planurilor pentru dezvoltarea serviciilor, trebuie:*

- (a) să identifice zonele sensibile care solicită protecție specială;
- (b) să elaboreze standarde și regulamente pentru protecția și gestionarea durabilă a resurselor naturale locale și a ecosistemelor, luând în considerare necesitatea protejării sănătății publice.

58. *Prestatorii de servicii* trebuie să identifice și să aplice tehnologii eco-eficiente în utilizarea resurselor naturale.

ANEXA 1

REZOLUȚIA 21/3 RECOMANDĂRI PRIVIND DESCENTRALIZAREA ȘI ÎNTĂRIREA AUTORITĂȚILOR LOCALE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE,

Reamintind Rezoluția 20/18, în care aceasta a luat act, cu recunoștință, de proiectul recomandărilor privind descentralizarea și întărirea autorităților locale elaborate de către membrii Grupului Consultativ de Experti privind Descentralizarea⁹ în colaborare cu secretariatul Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane, și analizând raportul Directorului Executiv privind cooperarea cu autoritățile locale și alți parteneri ai Agendei Habitat,¹⁰ care conține în anexă cea mai recentă versiune a proiectului recomandărilor privind descentralizarea și întărirea autorităților locale, elaborate în colaborare cu Organizația Mondială a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite,¹¹

Tinând cont de paragraful 177 al Agendei Habitat, adoptată la Istanbul în 1966, care pune accentul pe faptul că dezvoltarea așezărilor umane durabile poate fi realizată printr-o descentralizare reală a responsabilităților, a managementului politicilor, a autorității decizionale însoțită de resurse suficiente, inclusiv a autorității de colectare a veniturilor, către autoritățile locale, care sunt cele mai apropiate de cetățeni și sunt cei mai legitimi reprezentanți ai acestora,

Recunoscând importanța politicilor de descentralizare în dezvoltarea așezărilor umane durabile în conformitate cu Agenda Habitat și Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului ale Națiunilor Unite,¹²

Confirmând rolul Guvernelor naționale în contextul general al dezvoltării durabile și responsabilitatea lor pentru o bună guvernare în cadrul fiecărei națiuni, împreună cu autoritățile locale în calitate de parteneri,

1. *Apreciază* rolul jucat de către Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane în dialogul internațional privind descentralizarea, prin promovarea unei bune guvernări la toate nivelurile, prin intermediul consultărilor cu privire la finalizarea recomandărilor privind descentralizarea;
2. *Aprobă* recomandările privind descentralizarea și întărirea autorităților locale, incluse în anexa la raportul privind cooperarea cu autoritățile locale și alți parteneri ai Agendei Habitat,¹³ în calitate de instrument-

cheie pentru promovarea bunei guvernări la toate nivelurile și întărirea autorităților locale;

3. *Solicită* Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane să ofere asistență Guvernelor interesate în adaptarea recomandărilor la contextele lor naționale, acolo unde este necesar, și să elaboreze în continuare instrumente și indicatori, ca parte a sprijinului său pentru aplicarea recomandărilor, luând în considerare faptul că acestea nu reprezintă un model uniform sau rigid care poate fi aplicat tuturor Statelor Membre ale Organizației Națiunilor Unite;
4. *Invită* Guvernele să întreprindă în viitor acțiuni coordonate și concertate, pentru a plasa descentralizarea și dezvoltarea locală în centrul politicilor de guvernare și de dezvoltare și să-și consolideze cadrele instituționale și legislative cu privire la descentralizare și guvernarea la toate nivelurile, în conformitate cu recomandările menționate mai sus;
5. *Îndeamnă* Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane să dezvolte parteneriate inovatoare cu autoritățile locale și asociațiile lor, inclusiv cu Organizația Mondială a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite, să sprijine adoptarea și implementarea recomandărilor, implicit să asiste Organizația Mondială a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite în dezvoltarea conceptului unui observator;
6. *Invită* Organizația Mondială a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite să faciliteze schimbul de bune practici, competențe și cunoștințe între autoritățile locale ale Statelor Membre și să contribuie cu expertiza sa la raportul de progres al Directorului Executiv;
7. *Încurajează* Guvernele să ofere asistență tehnică și financiară pentru activitatea viitoare a Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane în domeniul descentralizării, în special aplicarea recomandărilor privind descentralizarea și întărirea autorităților locale;
8. *Solicită* Directorului Executiv să includă discuția cu privire la implementarea prezentei rezoluții în raportul general de progres prezentat Consiliului de Administrație la cea de-a 21-a sesiune.

A 7-a adunare generală
20 aprilie 2007

⁹ Stabilit în baza Deciziei Consiliului de Administrație 19/12.

¹⁰ Raportul Conferinței Națiunilor Unite cu privire la Așezările Umane (Habitat II), Istanbul, 3-14 iunie 1996 (publicația Organizației Națiunilor Unite No. E.97.IV.6), cap. I, decizia 1, anexa II.

¹¹ HSP/GC/21/2/Add.2

¹² Vezi documentul A/56/326, anexa.

¹³ HSP/GC/21/2/Ad.2

ANEXA 2

REZOLUȚIA 22/8 RECOMANDĂRI PRIVIND ACCESUL LA SERVICIILE DE BAZĂ PENTRU TOȚI

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE,

Reamintind Rezoluția 20/5 din 8 aprilie 2005 privind accesul la serviciile de bază pentru toți în contextul așezărilor umane durabile și rezoluția 21/4 din 20 aprilie 2007 despre principiile directoare privind accesul la serviciile de bază pentru toți¹⁴ și analizând raportul Directorului Executiv despre recomandările privind accesul la serviciile de bază pentru toți, care conține în anexă versiunea proiectului recomandărilor privind accesul la serviciile de bază pentru toți, elaborate după consultarea cu alte agenții ale Organizației Națiunilor Unite și părți interesate implicate, și în conformitate cu recomandările privind descentralizarea și principiile directoare privind accesul la serviciile de bază pentru toți,

Reamintind, de asemenea, despre rezoluția Adunării Generale S-25/2 din 9 iunie 2001, care a adoptat Declarația privind Orașele și alte Așezări Umane în Noul Mileniu, în baza căreia Adunarea s-a angajat să promoveze accesul la sursele de apă potabilă sigură pentru toți și să faciliteze asigurarea infrastructurii și a serviciilor de urbane de bază, inclusiv salubritate adecvată, gestionarea deșeurilor și transport durabil, prin intermediul unei gestionări transparente și responsabile a serviciilor publice și prin parteneriate cu sectorul privat și organizațiile neguvernamentale pentru prestarea acestor servicii,

Recunoscând coerența și complementaritatea între recomandările privind accesul la serviciile de bază pentru toți și recomandările internaționale privind descentralizarea și întărirea autorităților locale, adoptate de rezoluția sa 21/3 din 20 aprilie 2007,

Reamintind despre rezoluția Adunării Generale 60/1 din 16 septembrie 2005, în care Adunarea recunoaște necesitatea desfășurării unor activități de mediu mai eficiente în cadrul sistemului Națiunilor Unite, cu o integrare mai bună a activităților de mediu în cadrul larg al dezvoltării durabile,

Accentuând necesitatea promovării durabilității mediului în prestarea serviciilor de bază pentru toți, inclusiv planificarea urbană durabilă, reducerea riscurilor, sisteme de avertizare timpurie și reacție adecvată la dezastrele naturale,

1. *Apreciază* rolul conducător al Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane și contribuția Institutului Națiunilor Unite pentru Instruire și Cercetare și altor agenții și parteneri în procesul consultativ, care a contribuit la elaborarea proiectului recomandărilor privind accesul la serviciile de bază pentru toți;
2. *Aprobă* recomandările privind accesul la serviciile de bază pentru toți, incluse în anexa la raportul Directorului Executiv¹⁵, în calitate de instrument de valoare în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și care contribuie, în consecință, la demnitatea umană, calitatea vieții, un trai durabil și deținerea mijloacelor de susținere a existenței;
3. *Invită* Guvernele să plaseze problema accesului la serviciile de bază pentru toți, în centrul politicilor lor de dezvoltare națională, punând accent deosebit pe completarea lacunelor pentru grupurile sărace și marginalizate și pe întărirea cadrelor lor instituționale și legislative pentru facilitarea parteneriatelor la toate nivelurile, în conformitate cu recomandările menționate mai sus;
4. *Solicită* principalelor instituții financiare internaționale, agențiilor de dezvoltare și Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane, în cadrul planului său strategic și instituțional pe termen mediu aprobat și programului bienal de lucru, să elaboreze instrumente de instruire și să ofere asistență Guvernelor interesate în adaptarea recomandărilor la contextele lor naționale, acolo unde este cazul, și să elaboreze în continuare instrumente și indicatori, ca parte a sprijinului pentru implementarea acestora, într-un mod coordonat cu continuarea activităților de implementare a recomandărilor privind descentralizarea;
5. *Solicită* Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane să dezvolte parteneriate inovatoare cu alte agenții ale Organizației Națiunilor Unite, bănci de dezvoltare, Guverne, autorități locale și asociațiile lor, inclusiv Organizația Mondială a Orașelor și Administrațiilor Locale Unite, prestatori privați de servicii și alți parteneri ai Agendei Habitat, pentru a sprijini adoptarea și implementarea recomandărilor la nivel local și național;

¹⁴ HSP/GC/22/2/Ad.6.

¹⁵ HSP/GC/22/2/Ad.6 și Cor.1/Rev.1.

Recomandări internaționale privind descentralizarea și accesul la serviciile de bază pentru toți

6. *Recomandă* ca recomandările privind serviciile de bază și recomandările privind descentralizarea să fie luate în considerare de către Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite în vederea promovării lor, după caz, printre agențiile Organizației Națiunilor Unite în calitate de instrument complementar la recomandările internaționale deja existente pentru servicii specifice sau pentru dezvoltarea unor recomandări speciale care nu sunt acoperite de astfel de instrumente;
7. *Încurajează* Guvernele și partenerii să ofere asistență instituțională, tehnică și financiară pentru activitatea viitoare a Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane cu guvernele de toate nivelurile privind accesul la serviciile de bază pentru toți, în special pentru promovarea implementării recomandărilor privind accesul la serviciile de bază pentru toți, în complementaritate cu sprijinul acordat pentru implementarea recomandărilor privind descentralizarea;
8. *Încurajează* Guvernele, în funcție de condiții, să promoveze criterii durabile de planificare și construcție, luând în considerare accesul la surse de apă curată și apă potabilă sigură, condiții adecvate de salubritate, servicii urbane, gestionare durabilă a deșeurilor și transport durabil;
9. *Solicită* Directorului Executiv, în strânsă colaborare cu Statele Membre și alte părți interesate relevante, să pregătească o evaluare a implementării și complementarității între recomandările privind descentralizarea și recomandările privind accesul la serviciile de bază și să raporteze progresul obținut în implementarea prezentei rezoluții Consiliului de Administrație în cadrul celei de-a 23-a sesiuni.

*A 7-a adunare generală
3 aprilie 2009*

Această broșură cuprinde două seturi de recomandări aprobate de către Consiliul de Administrație al UN-HABITAT în 2007 și 2009. Prin aprobarea acestor recomandări, statele membre ale Organizației Națiunilor Unite s-au angajat să promoveze descentralizarea și întărirea autorităților locale, cât și accesul la serviciile de bază pentru toți.

Aceste recomandări au fost elaborate pentru a sprijini reformele de politici și acțiunile legislative la nivel de țară, în două domenii complementare ale mandatului UN-HABITAT. Recomandările au fost elaborate în baza unui proces participativ și consultativ intens, cu implicarea mai multor parteneri, inclusiv agenții ONU și autorități publice naționale și locale, din ultimul deceniu.

HS/096/11RO
ISBN: 978-92-1-132387-0

UN HABITAT

PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU AȘEZĂRI UMANE
C.P. 30030, GPO, Nairobi, 00100, Kenya
Tel.: +254 (20) 762 3120,
Fax: +254 (20) 762 4266/4267/4264/3477/4060
E-mail: alain.kanyinda@unhabitat.org, infohabitat@unhabitat.org
www.unhabitat.org